

Załącznik do
Uchwały nr XX/120/2008
Rady Gminy Świnna
z dnia 24 kwietnia 2008 r.

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ŚWINNA

ŚWINNA, 2007 R.

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I

WSTĘP

	Str.
1. Po co strategia.....	4
2. Definicje podstawowych pojęć.....	5
3. Struktura dokumentu.....	7
4. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych.....	8

CZĘŚĆ II

DIAGNOZA

1.Charakterystyka gminy.....	12
2.Demografia.....	13
3. Problemy społeczne występujące na terenie gminy w ocenie GOPS...15	
a/ ubóstwo.....	15
b/ bezrobocie	18
c/ uzależnienia- alkoholizm.....	21
d/ kwestia dziecka.....	23
e/ niepełnosprawność.....	27
4. Analiza SWOT.....	29
5. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.....	33
6. Wnioski wynikające z diagnozy.....	34

CZĘŚĆ III

ZAŁOŻENIA STRATEGII

1. Misja.....	36
2. Cele strategiczne.....	37
3. Monitorowanie i wdrażanie strategii.....	42

CZĘŚĆ I   WSTĘP

Część I dokumentu zawiera definicje podstawowych pojęć związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych , opisuje strukturę dokumentu oraz zawiera zbiór przesłanek wynikających ze strategii rozwiązywania problemów społecznych na szczeblu narodowym , wojewódzkim oraz powiatowym.

1. PO CO STRATEGIA

Strategia to podstawowy dokument zarządzania , wyznacza cele długoterminowe przedsiębiorstwa ,instytucji , społeczności odpowiadające kierunkom podejmowanych działań , a także przedstawia zasoby jakie są niezbędne do osiągnięcia założonych celów. Strategia formułuje misję i cele , przez realizację których może zostać ona wypełniona.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. 64, poz.593 z późn. zm.) w art.17 pkt 1 nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych, której celem jest integracja osób tworzących społeczność lokalną , zwłaszcza osób z grup szczególnego ryzyka.

Podobne dokumenty tworzone są na szczeblu powiatu, województwa i całego kraju, obejmują swym zasięgiem coraz szersze grupy i obszary .Strategie te powinny być do pewnego stopnia spójne ze sobą , formułować zbieżne cele, aby poprzez ich realizację poprawić sytuację społeczeństwa i niwelować skutki występujących problemów społecznych.

Tworzenie strategii na szczeblu gminnym sprawia, że społeczność lokalna może mieć swój udział w jej realizacji ,bo ludzie są zainteresowani rozwiązywaniem własnych problemów społecznych. O ile problemy przedstawiane na obszarze kraju czy województwa wydają się być odległe i bezpośrednio nie zagrażające to przedstawienie ich w perspektywie lokalnej prowadzi do mobilizacji w podejmowaniu działań prowadzących do ich rozwiązania.

Utworzenie strategii pozwoli na zdiagnozowanie sytuacji gminy , określenie dominujących problemów , które wymagają zainteresowania , interwencji i podjęcia działań profilaktycznych, co w istocie rzeczy jest lepsze bo korzystniej jest zapobiegać niż leczyć czyli usuwać skutki zaistniałych problemów.

Strategia integracji obejmując w celach różnorodne kwestie społeczne powinna odnosić się do aktów prawnych mających wpływ na rozwiązywanie wymienianych problemów. Spośród tych aktów można wskazać:

- ustawę o pomocy społecznej
- ustawę o świadczeniach rodzinnych
- ustawę o zaliczce alimentacyjnej i postępowaniu z dłużnikami alimentacyjnymi

- ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie .

Oprócz wskazanych aktów prawnych przy realizacji strategii może być także konieczność odwołania się do innych ustaw i aktów wykonawczych z zakresu służby zdrowia , oświaty czy też budownictwa socjalnego.

2. DEFINICJE PODSTAWOWYCH POJĘĆ

Problemy społeczne to zjawiska zaliczane do tzw. "patologii społecznej ".

Pojęcie to określać można w dwóch znaczeniach :

- szerszym – problemem społecznym jest wszystko to , co stanowi przedmiot zainteresowania nauk społecznych ,
- węższym – problemy społeczne to także zjawiska występujące w społeczeństwie (lub poszczególnych społecznościach danego społeczeństwa) , które są tak ważne , że wywołują określony oddźwięk w świadomości ludzi.

Polityka społeczna to przyjęty i realizowany przez władzę publiczną i organizacje pozarządowe zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych , to celowe oddziaływanie zmierzające do poprawy jakości życia szerokich warstw ludności , usuwania społecznych nierówności oraz podnoszenia kultury życia. Jako politykę społeczną określa się także działalność państwa i samorządowych organizacji pozarządowych , których celem jest wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństw ekonomicznie i socjalnie najsłabszych.

Wśród celów polityki społecznej wymienia się :

- bezpieczeństwo socjalne, które powoduje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego np. choroba , starość , bezrobocie,
- inwestycje w człowieka- tworzenie równych szans rozwoju ludzi ,kształcenie młodego pokolenia
- ład społeczny- podstawa stabilizacji życiowej ludzi, wartość spokoju społecznego rośnie wraz z osiąganiem dobrobytu i stabilizacji politycznej,

- życie rodzinne – powrót do wartości związków między ludźmi i poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych, wychowanie przyszłych pokoleń wymaga wsparcia rodzin nie tylko ubogich i nie tylko materialnego ze strony osób i instytucji.

Wartości to termin określający to, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Przedmiotami podlegającymi wartościowaniu w polityce społecznej są najczęściej: poziom zaspokojenia potrzeb, stosunki społeczne, instytucje społeczne. Polityka społeczna oparta jest na zasadach i wartościach czy też normach społecznych. Wartości mogą być odczuwane i uznawane, te pierwsze wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, natomiast uznawane oparte są na przekonaniu, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne normy działania, które powinny sprzyjać realizacji podstawowego celu jakim jest zaspokojenie potrzeb. Do uznawanych zasad odnoszących się do realizacji polityki społecznej zaliczyć można:

-zasadę samopomocy- to rozwój pomocy wzajemnej osób mających podobne problemy życiowe,

- zasadę przezorności – oznacza ona, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może wynikać tylko ze świadczeń ze strony społeczeństwa ale też z odpowiedzialności osoby za własną przyszłość,

- zasada solidarności społecznej – jest to podział dóbr materialnych według ustalonych reguł uwzględniających równość szans i uprawnień obywateli,

- zasada pomocniczości - to przyjęcie określonego porządku w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy sama nie jest w stanie zaspokoić swych potrzeb,

- zasada dobra wspólnego – przejawiana w działaniach publicznych, które biorą pod uwagę korzyści i interesy wszystkich obywateli i zmierzają do poszukiwania kompromisów tam gdzie interesy te są sprzeczne.

Polityka społeczna realizowana jest na różnych poziomach władzy , począwszy od krajowej polityki społecznej , a na lokalnej czyli np. gminnej kończąc. Działania te powinny być spójne i zmierzać do poprawy stopnia zaspokojenia potrzeb ludności.

Występujące w społecznościach problemy społeczne powodują dezintegrację społeczeństw, wykluczenie społeczne osób nimi dotkniętych , utrudniają gromadzenie dóbr i zaspokajanie szeroko pojmowanych potrzeb życiowych, pełnienie ról społecznych i rozwój jednostek.

Lokalna polityka społeczna powinna zmierzać do rozwiązywania kwestii problemów społecznych i podnoszenia poziomu życia wszystkich obywateli ze szczególnym uwzględnieniem jednostek słabych. Formułowanie strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych i określenie w niej celów gminnej polityki społecznej ma zmierzać do efektywnego rozwiązywania wymienionych kwestii.

3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnna składa się z trzech podstawowych części.

Pierwsza z nich jest opisem ogólnych pojęć , do których tworzony dokument się odnosi, zbiorem definicji określających czym jest strategia , a także zawiera przesłanki wynikające z innych dokumentów, z którymi strategia gminna powinna być spójna .

Część druga to etap diagnozy sytuacji gminy Świnna, zawiera opis gminy zarówno pod względem terytorialnym i demograficznym jak i określa podstawowe problemy społeczne gminy. Diagnoza została dokonana na podstawie dokumentacji zgromadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej , tzn. m.in. sprawozdań rocznych z realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej czy też świadczeniach rodzinnych. Duże znaczenie miała także współpraca z instytucjami zajmującymi się poszczególnymi kwestiami, instytucje te zostały poproszone o wypełnienie ankiet, w których zgromadzono informacje niezbędne do stworzenia części diagnostycznej strategii. Do instytucji tych zaliczymy:

- Urząd Gminy w Świnnej
- Urząd Stanu Cywilnego w Świnnej
- Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu
- Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świnnej
- Szkoły Podstawowe i Gimnazjum z terenu gminy
- Gminny Ośrodek Kultury.

W części tej określono mocne i słabe strony gminy Świnna, opisano zasoby , które mogą zostać wykorzystane przy rozwiązywaniu problemów społecznych.

Ostatnia część dokumentu jest sformułowaniem misji oraz celów strategicznych dla gminy , których realizacja ma doprowadzić do rozwiązania problemów społecznych i podniesienia jakości życia społeczności lokalnej. Określa także sposób monitorowania i oceny realizacji strategii.

4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Jak zostało zaznaczone w pierwszym podrozdziale Gminna Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w swych założeniach i celach powinna być spójna z dokumentami tego typu tworzonymi na szerszych poziomach.

Główne cele polityki społecznej w Polsce wynikają z Narodowej Strategii Integracji Społecznej przyjętej w 2004 roku. Została ona zaplanowana do realizacji do 2010 roku. Zasady zawarte w niej określają następujące priorytety :

1) realizacja prawa do edukacji:

- wzrost ilości dzieci uczęszczających do przedszkoli
- poprawa jakości kształcenia na poziomie średnim i gimnazjalnym
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym
- propagowanie kształcenia ustawicznego

2) prawo do zabezpieczenia społecznego :

- ograniczenie skrajnego ubóstwa
- ograniczenie wzrostu rozwarstwienia dochodowego

3) prawo do pracy :

- ograniczenie bezrobocia długotrwałego
- ograniczenie bezrobocia młodzieży
- zwiększenie zatrudnienia niepełnosprawnych

4) prawo do ochrony zdrowia :

- wydłużenie długości życia w sprawności
- upowszechnienie dostępu do świadczeń medycznych

5) inne prawa socjalne:

- budowa mieszkań socjalnych
- większy dostęp do pracowników socjalnych
- rozwój pomocy środowiskowej.

Polityka społeczna musi być realizowana we współpracy z partnerami społecznymi , tj. związki zawodowe, związki pracodawców, organizacje pozarządowe ,samorządy lokalne, kościoły.

Kolejny dokument , do którego odnosić powinna się gminna strategia to Wojewódzka Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Województwa Śląskiego. Przyjęta została w kwietniu 2006 roku i jej realizacja zakładana jest na lata 2006-2020. Jako priorytety polityki społecznej województwa śląskiego przyjmuje się :

- wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji
- rozwój ekonomii społecznej jako instrumentu aktywnej polityki społecznej
- wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed zjawiskami dezorganizacji społecznej
- tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych
- przełamywanie barier w aktywizacji osób starszych
- wspieranie działań na rzecz integracji systemu pomocy społecznej
- bezpieczeństwo publiczne.

Celem głównym strategii jest poprawa warunków i jakości życia mieszkańców województwa. Natomiast jako cele strategiczne wynikające z priorytetów i celu głównego wymienia się :

- wzmocnienie polityki prorodzinnej
- wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży
- wspieranie osób starszych w pełnieniu ról społecznych
- wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych
- wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego.

Najbliższa terytorialnie do realizacji jest Powiatowa Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjęta w 2005 roku i od tego roku rozpoczęto jej realizację. Misją powiatu żywieckiego jest stworzenie systemu pomocy instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej w celu zapewnienia warunków dla godnego życia i rozwoju osób oraz rodzin.

Głównym celem strategii jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawdziwych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków, poprzez usamodzielnienie rodzin w oparciu o zasadę pomocniczości.

Jako cele strategii wymienia się:

- zapewnienie godnych warunków życia mieszkańcom powiatu żywieckiego
- zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży
- życiowe usamodzielnienie osób i rodzin przez przezwyciężanie trudnych sytuacji przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska
- wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne staje przed problemem i nie potrafi go samodzielnie rozwiązać
- integracja i współdziałanie instytucji, organizacji i osób w celu rozwiązywania problemów społecznych
- wspomaganie inicjatyw społecznych oraz inspiracja rozwoju idei samopomocy i wolontariatu.

CZĘŚĆ II   DIAGNOZA

Część II strategii zawiera diagnozę sytuacji społecznej Gminy Świnna , scharakteryzowano w niej Gminę pod względem terytorialnym i demograficznym oraz opisano występujące w ocenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej problemy społeczne.

CZĘŚĆ II   DIAGNOZA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Świnna to gmina wiejska położona w województwie śląskim w powiecie żywieckim. Obszar gminy to 39,4 km², z tego 54 % stanowią użytki rolne, natomiast 38 % to użytki leśne. Gmina stanowi 3,79 % powierzchni powiatu.

W skład gminy wchodzi następujące sołectwa :

- Świnna
- Pewel Mała
- Pewel Ślemieńska
- Trzebinia
- Rychwałdek
- Przyłęków.

Siedziba gminy mieści się w Świnnej.

Na terenie gminy działają 4 zespoły szkolno –przedszkolne, szkoła podstawowa, przedszkole oraz gimnazjum z siedzibą w Świnnej, do którego dowożeni są uczniowie ze wszystkich sołectw.

W gminie zarejestrowanych jest obecnie 409 podmiotów gospodarczych, funkcjonują zakłady pracy dające zatrudnienie także mieszkańcom.

Z zakresu turystyki i wypoczynku wymienić można ośrodek wypoczynkowy Piast mieszczący się w Przyłękowie posiadający wyciąg narciarski, ośrodek Czachówka w Pewli Małej oraz ośrodek agroturystyczny Ranczo Adama w Pewli Ślemieńskiej.

W każdym sołectwie mieści się remiza OSP oraz kościół.

Gmina Świnna graniczy z następującymi miejscowościami: Jeleśnia, Rychwałd, Ślemień, Pewel Wielka, Juszczyzna, a także z miastem Żywiec. Przez gminę przebiega trasa drogowa prowadząca do przejścia granicznego w Korbielowie.

2. DEMOGRAFIA

Gmina Świnna liczy 8005 mieszkańców, jest to statystyka podana na dzień 31 marca 2007 r. W porównaniu z latami ubiegłymi obserwowaliśmy następujące zależności : w roku 2005 liczba mieszkańców wynosiła 7975 osób, w 2006 roku było to 8012. Możemy więc obserwować wzrost liczby mieszkańców. Na wskazaną liczbę mieszkańców składa się 4088 kobiet i 3917 mężczyzn.

Według zamieszkiwania w poszczególnych sołectwach zaludnienie przedstawia się następująco :

SOŁECTWO	2005 ROK	2006 ROK	I KWARTAŁ 2007 ROKU
Świnna	1926	1946	1946
Pewel Mała	1466	1482	1479
Pewel Ślemieńska	1584	1594	1589
Trzebinia	1770	1764	1772
Rychwałdek	856	856	850
Przyłęków	373	370	369

Biorąc pod uwagę liczbę urodzeń i zgonów w poszczególnych latach obserwujemy wzrost liczby urodzeń. Obrazuje to poniższa tabela.

	2005 r.	2006 r.	I kwartał 2007 r.
urodzenia	79	89	20
zgony	76	63	21

Struktura wieku mieszkańców gminy według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. przedstawiona została w poniższej tabeli.

kategoria wiekowa	liczba osób
dzieci do lat 6	560
dzieci i młodzież szkolna (urodzeni w latach 1988- 2000)	1468
wiek produkcyjny	
kobiety urodzone w latach 1946-1987	2293
mężczyźni urodzeni w latach 1941-1987	2516
wiek poprodukcyjny	
kobiety urodzone przed 1945 r.	770
mężczyźni urodzeni przed 1940 r.	405

Największą grupę w tej strukturze stanowią osoby w wieku produkcyjnym , z czego więcej jest mężczyzn niż kobiet, ponad 1100 osób to osoby w wieku poprodukcyjnym i tej grupie obserwujemy znaczną przewagę liczebną kobiet- stanowią one 65 % tej grupy. 60 % populacji stanowią osoby w wieku produkcyjnym, będą one stopniowo przechodzić do grupy poprodukcyjnej, obecnie na jedną osobę z tej grupy przypada 2,78 dziecka.

3.PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY W OCENIE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

A/ UBÓSTWO

Zjawisko społeczne jakim jest ubóstwo zdefiniować można jako niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych , uznanych za minimalne w danym społeczeństwie i czasie; jako naruszenie zasad sprawiedliwości społecznej przez istnienie nadmiernego dystansu pomiędzy życiem poszczególnych grup ludności.

Przyczyny ubóstwa podzielić możemy na:

- losowe- niezależne od woli człowieka , spowodowane zdarzeniami tj. wypadki , choroby, klęski żywiołowe
- subiektywne – powstałe w wyniku małej zaradności lub całkowitej bezradności, niskich kwalifikacji , słabego wykształcenia , niechęci do wykonywania pracy czy też uzależnienia od zasiłków z pomocy społecznej
- strukturalne- wynikające z zewnętrznych przyczyn gospodarczych np. bezrobocie , niskie wynagrodzenia, wysokie ceny.

Pojęcie ustawowej granicy ubóstwa wyznacza ustawa o pomocy społecznej, granica ta jest umowna. Obecnie próg dochodowy wynosi 351 zł na osobę w rodzinie i 477 zł dla osoby samotnie gospodarującej.

Z analizy dokumentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w latach 2005-2006 ze świadczeń pomocy społecznej skorzystała następująca liczba osób

- w 2005 r. 139 rodzin	533 osoby w tych rodzinach
- w 2006 r. 165 rodzin	607 osób w tych rodzinach

wykazując dochody poniżej określonego w ustawie progu dochodowego.

Porównując to z ogólną liczbą ludności zamieszkującą gminę w 2005 r. 6,7 % osób kwalifikowało się do kategorii ubogich , a w 2006 r. 7,6 %.

W ciągu lat 2005-2006 z pomocy finansowej Ośrodka skorzystało

- w 2005 r.	162 rodziny	635 osób	7,96 % ludności
- w 2006 r.	229 rodzin	803 osoby	10,2 % ludności.

Dodatkowo pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej czyli szerokiego zakresu poradnictwa i wsparcia objętych było

- w 2005 r.	63 rodziny	173 osoby
- w 2006 r.	54 rodziny	128 osób.

Są to osoby , które osiągają dochody powyżej progów dochodowych określonych w ustawie o pomocy społecznej jednak potrzebujących wsparcia w codziennym życiu.

Z pomocy finansowej GOPS korzystają także osoby osiągające dochód powyżej 351 zł na osobę w rodzinie lub 477 zł dla samotnie gospodarującego ,pozwala na to np. realizacja programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania "zakładająca dochody w wysokości 150 % kryteriów wskazanych w ustawie o pomocy społecznej, a także w indywidualnych przypadkach osoby znajdujące się w trudnej sytuacji spowodowanej niepełnosprawnością, chorobą czy sytuacją losową.

Powody przyznawania pomocy przez GOPS obrazuje poniższa tabela.

PRZYCZYNA	2005 R.	2006 R.
	LICZBA RODZIN/LICZBA OSÓB	LICZBA RODZIN/LICZBA OSÓB
Ubóstwo	139/533	165/607
Bezrobocie	99/425	90/367
Wielodzietność	61/338	72/424
Rodzina niepełna	-	20/68
Alkoholizm	47/142	48/133
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	-	30/159
Niepełnosprawność	34/120	56/149
Długotrwała choroba	28/88	23/88
Bezdomność	-	1/1
Zdarzenie losowe	-	3/15

Wydatki na świadczenia z pomocy społecznej w poszczególnych latach przedstawiały się następująco :

rok	2005	2006	I kw. 2007
kategoria			
zadania zlecone	69 190 zł	80 465 zł	21 577 zł
zadania własne	160 520 zł	154 075 zł	45 662 zł
dożywianie	102 517 zł	114 586 zł	36 536 zł
zasilki + posiłki			
DPS	13931 zł	12 957 zł	3 246 zł

Na realizację zadań zleconych środki finansowe zapewniane są z budżetu państwa, natomiast realizacja zadań własnych finansowana jest ze środków pochodzących z budżetu gminy oraz pozyskanych dotacji.

Z rozeznania wynika , że na terenie gminy mieszkają także osoby, które pomimo osiągania niskich dochodów nie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej chcąc same radzić sobie w trudnej sytuacji lub też odmawiają współpracy z GOPS nie mogą tych świadczeń uzyskać.

Próg dochodowy określony w ustawie o pomocy społecznej jest faktycznie bardzo niski, osiąganie dochodów nawet powyżej wskazanych kwot tj. 351 zł na osobę w rodzinie lub 477 zł dla osoby samotnej nie gwarantuje , że osoba czy też rodzina jest w stanie z własnych środków zaspokoić wszystkie swoje potrzeby ,nawet te podstawowe a na te związane z edukacją, kulturą czy wypoczynkiem nie starcza już wcale.

Z problemem ubóstwa związane jest także zagrożenie utratą mieszkania. Na terenie gminy są osoby, które żyją w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych. Ich lokale są w bardzo złym stanie ze względu na nieprzeprowadzanie regularnych remontów czy też ze względu na ich wiek , wiele z nich to domy , w których żyją od pokoleń, budowane w dawnych latach. Taki stan rzeczy ma różne przyczyny, wynika często z ubóstwa rodzin w nich zamieszkujących, dziedziczenia tego statusu materialnego ale też z osobistych zaniedbań i niezaradności spowodowanej np. uzależnieniami. Mimo, że w obecnej chwili problem bezdomności nie istnieje na terenie gminy jest coraz większa potrzeba zabezpieczenia lokali socjalnych dla osób , które mogą zostać pozbawione dachu

nad głową. W tym względzie nie ma żadnego zabezpieczenia na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych.

B/ BEZROBOCIE

Bezrobocie to zjawisko społeczne, które określić można najprościej jako długo lub krótkotrwale pozostawanie osób bez pracy.

Według informacji statystycznych pochodzących ze zbiorów Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu bezrobocie w gminie Świnna na dzień 31.03.2007 r. wynosiło około 4,62 %.

W roku 2005 zarejestrowanych było 337 osób, w kolejnym roku zarejestrowanych było 231 osób, a w I kwartale 2007 roku w ewidencji figurowało 222 osób bezrobotnych pochodzących z terenu gminy.

Według podziału na płeć wygląda to następująco:

rok	2005	2006	I kw. 2007
liczba bezrobotnych			
ogółem	337	231	222
kobiet	166	117	111
mężczyzn	171	114	111
długotrwale bezrobotni	175	131	122
kobiety	80	69	61
mężczyźni	95	62	61

Obserwujemy regularny spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Spowodowane to może być zarówno podjęciem pracy zarobkowej jak i wyrejestrowaniem dobrowolnym lub karnym np. ze względu na nie podjęcie propozycji pracy.

Ponad 50 % pozostających bez pracy to długotrwale bezrobotni.

Analizując bezrobocie według struktury wieku zaobserwujemy zależności podane w tabeli poniżej.

rok	2005	2006	I kw. 2007
kategoria wiekowa			
do 25 r.ż.	80	29	19
kobiety	35	13	10
mężczyźni	45	16	9
od 26 do 55 lat	238	181	182
kobiety	127	102	99
mężczyźni	111	79	83
powyżej 55 r.ż.	19	21	21
kobiety	4	2	2
mężczyźni	15	19	19

Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 26-55 lat, to w 2005 roku 70,6 % , a w 2006 roku 78,3 % ogólnej liczby.

Najszybciej ubywa osób z grupy do 25 r.ż. , w pozostałych grupach obserwujemy stabilność.

Według poziomu wykształcenia bezrobocie na terenie gminy przedstawia się następująco:

rok	2005	2006	I kw. 2007
poziom wykształcenia			
	17	12	9
wyższe			
	81	46	46
średnie zawodowe i policealne			
	22	19	18
średnie ogólne			
	127	89	90
zawodowe			
	90	65	60
gimnazjalne i niższe			

Najmniejsza grupa bezrobotnych to osoby posiadające wyższe wykształcenie , najliczniejsza grupa to osoby z wykształceniem zawodowym.

Dane zgromadzone w statystykach Powiatowego Urzędu Pracy nie dają pełnego obrazu bezrobocia. Musimy wziąć pod uwagę zarówno fakt, że część osób zarejestrowanych w PUP pracuje w szarej strefie , a w urzędzie są zarejestrowani np. ze względu na chęć posiadania ubezpieczenia zdrowotnego , a także sytuację odwrotną – wiele osób pomimo pozostawania bez pracy nie jest zarejestrowana w PUP. Istnieje więc bezrobocie faktyczne jak i wynikające ze statystyk urzędowych, liczby te mogą się różnić od siebie.

Zjawisko bezrobocia jest jednym z ważniejszych problemów społecznych, jest ważnym czynnikiem wzrostu patologii społecznych oraz prowadzi do pogorszenia warunków życia całych społeczności lokalnych. Przy dłuższym pozostawaniu bez pracy rozpoczyna się proces destrukcji , wyraża się on izolacją społeczną, brakiem zaufania do samego siebie , niskimi dochodami ,stresem w rodzinie, pogorszeniem zdrowia psychicznego i fizycznego , zwiększonymi trudnościami w znalezieniu nowej pracy. Skutki bezrobocia dotyczą nie tylko bezrobotnego ale także jego rodzinę .Bezrobocie załamuje realizację funkcji ekonomiczno- konsumpcyjnej rodziny, która musi być wypełniana jeśli rodzina ma trwać i wychowywać dzieci . Ludzie muszą się prawidłowo

odżywiać , posiadać mieszkanie, ponosić koszty związane z jego utrzymaniem i wyposażeniem , organizować wypoczynek swój i dzieci , korzystać z dóbr kultury.

Degradacja materialna wpływa też negatywnie na realizację funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny ,emocjonalno- ekspresyjnej oraz prokreacyjnej. Rodziny bezrobotnych funkcjonują często w sposób bezplanowy, bezzadaniowy utrwalając zarówno u dorosłych jak i u dzieci roszczeniowe postawy wobec państwa i jego instytucji.

C/ UZALEŻNIENIA- ALKOHOLIZM

Alkoholizm definiuje się jako zjawisko będące faktem spożywania alkoholu bez względu na okoliczności , motywy i sposoby picia .Alkoholizm odnosi się zarówno do osób pijących w sposób umiarkowany , którzy w zasadzie nie wpadają w chorobę ani nie stają się niebezpieczni dla otoczenia , jak i do pijących nadmiernie, u których może wystąpić jedna lub obie ze wskazanych powyżej cech.

Uzależnienie od alkoholu wpływa destrukcyjnie na jednostkę, a także jej rodzinę oraz otoczenie. Może powodować utratę pracy, rozkład rodziny , pogorszenie stanu zdrowia, zubożenie jak i wiele innych negatywnych skutków.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , składa się ona z 9 osób i dzieli na zespoły m.in. jest to zespół prowadzący rozmowy interwencyjno- motywacyjne z osobami uzależnionymi oraz zespół ds. kontroli rynku alkoholowego , który kontroluje punkty sprzedaży. Komisja ta zajmuje się m.in. kierowaniem osób uzależnionych na leczenie lub zdiagnozowanie przez biegłych sądowych, organizacją i kierowaniem dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym na kolonie letnie.

Według statystyk w kolejnych latach do Komisji kierowano następującą liczbę wniosków:

- w 2005r.	13 wniosków
- w 2006 r.	25 wniosków
- w I kwartale 2007 r.	13 wniosków.

Z tego na leczenie przymusowe zamknięte skierowano po 2 osoby w każdym z wymienionych okresów , na leczenie otwarte w 2005 r. 3 osoby , w 2006 r. 4 osoby , a w I kwartale br. 2 osoby.

Część spraw jest umarzanych np. ze względu na wycofanie wniosku przez współmałżonka, w 2005 r. umorzono 4 sprawy, w 2006 r. 1 , a w I kwartale 2007 r. 4. Zdarza się, że po różnych incydentach rodziny kierują wniosek do Komisji , co powoduje krótkotrwałą przemianę uzależnionego i wnioski te są wycofywane.

Gminna Komisja zajmuje się także organizacją i kierowaniem na wypoczynek letni dzieci z rodzin z problemem alkoholowym , w ostatnich latach z tej formy pomocy skorzystało odpowiednio:

- w 2005 r.   26 dzieci,
- w 2006 r   24 dzieci ,
- w 2007 r.   20 dzieci.

Dla wielu z nich jest to jedyna możliwość wyjazdu letniego , jak i oderwania się od środowiska, w którym występuje problem alkoholowy.

Na terenie gminy w 2006 r. oraz w I kwartale 2007 r. działał punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin. W ciągu 2006 roku z porad skorzystało 11 osób. Osoby uzależnione obecnie kierowane są do poradni leczenia uzależnień w Żywcu oraz do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

W szkołach na terenie gminy realizowane są programy profilaktyczne dotyczące uzależnień , przykładowe z nich realizowane w 2006 r. to "Być albo nie być – brać albo odmówić"- udział w nim wzięło 60 uczniów , "Sport to zdrowie i radość "- uczestniczyło 120 uczniów. Realizuje się także programy pozaszkolne tj. " Promujemy zdrowie" , w którym udział wzięło 150 uczniów. Nakłady finansowe na tę formę profilaktyki to w 2006 r. kwota 27 741 zł.

Problem uzależnienia, w tym alkoholowego , należy do ważniejszych problemów społecznych . Jak to zaznaczono już we wstępnej części niniejszego podrozdziału alkoholizm powoduje negatywne skutki dla samego uzależnionego jak jego rodziny i otoczenia. Prowadzi do zubożenia, utraty pracy oraz motywacji do poprawy swojego życia, rozpadu rodziny i przemocy. Negatywne skutki nałogu odczuwają członkowie rodzin uzależnionych , rodziny te nie spełniają swoich funkcji , nie ma w nich poczucia bezpieczeństwa, zanikają więzi emocjonalne, procesy wychowawcze są zaburzone, dzieci nie mają dobrych wzorców.

D/ KWESTIA DZIECKA

Według statystyk podanych przez Urząd Stanu Cywilnego w Świnnej na terenie gminy zamieszkuje 500 dzieci w wieku do 6 lat oraz 1468 dzieci i młodzieży urodzonych w latach 1988-2000.

Zapewnienie im warunków do rozwoju, godnego życia jest jednym z priorytetów polityki społecznej, powszechnie wiadomo, że inwestowanie w ich edukację, wychowanie, rozwój to inwestycja w przyszłość całego społeczeństwa.

Na terenie gminy funkcjonują rodziny o różnym poziomie dzietności, o lepszym lub gorszym statusie materialnym.

Z pomocy GOPS w latach 2005-2006 skorzystała następująca liczba rodzin wielodzietnych:

2005 r.	61 rodzin	338 osób w tych rodzinach
2006 r.	72 rodziny	424 osoby w tych rodzinach.

Za wielodzietną uznaje się rodzinę posiadającą troje lub więcej dzieci. Rodziny te wymagają szczególnej pomocy i zainteresowania, trzeba wspomóc je zarówno poradnictwem jak i finansowo, aby mogły realizować funkcje wychowawcze wobec swoich dzieci.

Duży nacisk w pracy GOPS kładzie się na dożywianie dzieci w stołówkach szkolnych i przedszkolnych.

Liczba dzieci objętych dożywianiem przedstawia się następująco :

	rok	2005	2006	I kwartał 2007
kategoria				
		23	23	20
przedszkole				
szkoła podstawowa		171	190	152
gimnazjum				

Wymienione dzieci otrzymują bezpłatne śniadania i obiady, pochodzą z rodzin zarówno wielodzietnych jak i o mniejszej dietności o niskich dochodach.

Zapewnienie dzieciom przynajmniej jednego gorącego posiłku dziennie jest bardzo ważne, sprawia , że hamuje się wzrost zjawiska niedożywienia wśród dzieci , uczy nawyków zdrowego żywienia. Dla części dzieci jest to jedyny wartościowy posiłek w ciągu dnia , co wynika zarówno z ubóstwa rodzin , z których pochodzą , jak i z braku zainteresowania ze strony rodziców.

Dzieci w wieku szkolnym znaczną część czasu w ciągu dnia spędzają w szkole uczestnicząc w zajęciach szkolnych i pozaszkolnych.

Do dyrektorów szkół działających na terenie gminy w czerwcu 2007 r. rozesłano ankiety dotyczące pracy placówek i wychowywania dzieci uczęszczających do nich. Rozesłano 6 ankiet , odesłane zostały 4 z nich.

Na cztery szkoły , które zgodziły się wziąć udział w badaniach 3 zatrudniają pedagoga szkolnego . Jego obecność jest pomocna w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, które występują , w realizacji programów profilaktycznych, nawiązywaniu kontaktu z rodzicami i z innymi instytucjami.

W każdej ze szkół funkcjonują świetlice szkolne , gdzie uczniowie mogą spędzać czas czy to oczekując na lekcje czy też po ich zakończeniu ,otrzymują pomoc w odrabianiu prac domowych , mogą nawiązywać kontakty z rówieśnikami.

Wszystkie szkoły dysponują stołówką szkolną , ułatwia to realizację procesu dożywiania dzieci , a także współpracę w tym względzie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Każda placówka wykazała ,że prowadzone są w niej zajęcia pozalekcyjne, spośród organizowanych wymieniono:

- zajęcia w zakresie kółek przedmiotowych tj. polonistyczne, matematyczne, historyczne, misyjne, informatyczne , europejskie, plastyczne, muzyczne
- zajęcia teatralne , taneczne, chór
- zajęcia sportowe , SKS, kółko turystyczne
- zespół regionalny.

Na zajęciach tych uczniowie mogą rozwijać swoje zainteresowania w określonym kierunku , a także pomaga to w organizacji czasu wolnego.

Dyrektorów szkół poproszono o wskazanie w tabeli jakie problemy występują w ich placówkach . Wyniki tych wskazań zgromadzone są poniżej.

PROBLEM	OCENA
Spożywanie przez uczniów alkoholu	1
Narkotyki	1
Wagary	1
Konflikty uczeń – nauczyciel	1,75
Kłamstwo	2,5
Palenie papierosów	1
Niszczenie mienia szkolnego	2
Kradzież	1,25
Ucieczki z domów	1
Agresja, przemoc , w tym:	
Zastraszanie	1,5
Wymuszanie pieniędzy	1
Bicie	1,75
Znęcanie się	1,25
Drugoroczność	1,25
Opieka kuratora	1
Zaniedbania rodziców	2
Inne	1

Oznaczenie ocen:

- 1- problem nie występuje
- 2- występuje sporadycznie
- 3- rzadko
- 4- często
- 5- jest to bardzo duży problem

Podsumowując można stwierdzić , że w ocenie dyrekcji szkół wiele wymienionych problemów nie występuje wcale na terenie ich placówek, problemy występujące sporadycznie lub rzadko to konflikty uczeń- nauczyciel, kłamstwo, niszczenie mienia szkolnego, kradzieże, agresja przejawiająca się zastraszaniem i biciem, drugoroczność oraz zaniedbania przez rodziców. Jednak żadna z tych kategorii nie otrzymała wysokiej liczby punktów świadczącej o dużym natężeniu problemu. Wskazania takie mogą wynikać z faktu, że funkcjonujące na terenie gminy szkoły to małe placówki w środowisku wiejskim, co do pewnego stopnia ogranicza nasilanie się problemów wychowawczych. Wzrost ilości negatywnych zachowań może nastąpić na poziomie gimnazjum kiedy to młodzież zmienia otoczenie , wchodzi w nowe grupy rówieśnicze przeżywając jednocześnie tzw. problemy związane z dojrzewaniem oraz okres buntu i poszukiwania nowych wzorców i wartości.

W końcowej części ankiety poproszono dyrektorów o wskazanie jakie ich zdaniem należy podjąć działania na rzecz poprawy sytuacji dzieci i młodzieży z terenu gminy Świnna. Wszyscy zwrócili uwagę na konieczność rozwoju oferty szkół i innych instytucji w ramach organizacji czasu wolnego, rozwój zajęć pozaszkolnych ,zapewnienie środków na ich realizację , a także zwiększenie dostępu do pedagoga i innych instytucji na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów wychowawczych.

Dużą rolę we wspieraniu działań na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży odgrywa Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej. Organizuje on liczne imprezy dla dzieci i rodzin, zarówno sportowe jak i turystyczne. W ramach jego działania prowadzone są następujące kółka zainteresowań i kluby :

- Czarne Stopy – drużyna harcerska
- Stokrotki- gromada zuchowa
- Tur-Eko Łazik- klub turysty
- Twardziel- klub młodego abstynenta
- Amatorski Teatr Dziecięcy
- Grupa Kolędników - Kolędnicy z Gwiazdą
- Hetman – sekcja szachowa.

Organizacja zajęć ma duże znaczenie we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży , organizacji czasu wolnego , działaniach profilaktycznych na rzecz np. abstynencji czy też zdrowego stylu życia.

Dzieci i młodzież to grupa społeczna , na którą należy zwrócić szczególną uwagę realizując politykę społeczną .Do potrzeb tej grupy, ku zaspokojeniu których należy dążyć wymienić można:

- organizacja dożywiania i wyrabianie nawyków zdrowego żywienia
- rozwój zainteresowań i zdolności
- organizacja czasu wolnego
- profilaktyka uzależnień
- budowanie postaw prospołecznych.

E/ NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Niepełnosprawność to długotrwały stan , w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ograniczenia te są spowodowane na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Jest to także uszkodzenie czyli utrata lub wada psychiczna , fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Utrata ta może być całkowita, częściowa, trwała lub okresowa , wrodzona lub nabyta , ustabilizowana lub progresywna.

Wyróżniamy następujące rodzaje niepełnosprawności:

- obniżona sprawność sensoryczna – brak, uszkodzenie lub zaburzenie funkcji analizatorów zmysłowych(np. osoby niewidzące, niesłyszące)
- obniżona sprawność intelektualna
- obniżona sprawność funkcjonowania społecznego- zaburzenia nerwowe, zdrowia psychicznego
- obniżona sprawność komunikowania się- np. zaburzenia mowy,autyzm
- obniżona sprawność ruchowa
- mózgowe porażenie dziecięce
- obniżona sprawność psychofizyczna z powodu chorób somatycznych ,np. nowotwory, cukrzyca.

Według ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczenie do grupy inwalidów lub legitymowanie się orzeczeniem stopnia niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W grudniu 2005 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Żywcu z prośbą o podanie statystyk dotyczących ilości osób pobierających świadczenia , a zamieszkujących na terenie gminy Świnna.

Według zgromadzonych informacji ustalono, że renty inwalidzkie pobiera następująca liczba świadczeniobiorców:

- osoby z orzeczeniem całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji	68
- osoby z orzeczeniem całkowitej niezdolności do pracy	139
- osoby z orzeczeniem częściowej niezdolności do pracy	260.

Dodatkowo 31 osób pobiera renty socjalne.

Spośród świadczeniobiorców ZUS wyróżniono także osoby pobierające emerytury , było to odpowiednio:

- pobierających emerytury	692
- pobierających wcześniejsze emerytury	143
- pobierających zasiłki przedemerytalne	166.

Osoby te nie są może niepełnosprawne ale z powodu wieku już niezdolne do pracy, zaliczane do osób starszych.

Spośród świadczeń rodzinnych wypłacanych w tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej świadczeniami , o przyznaniu których decyduje posiadanie orzeczenia niepełnosprawności jest zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne. W obecnej chwili wypłacane są zasiłki pielęgnacyjne dla około 120 osób oraz świadczenia pielęgnacyjne dla 10 osób, liczby te jednak mogą się powielać. Za 8 osób z grupy pobierającej świadczenie pielęgnacyjne opłacana jest składka na ubezpieczenie emerytalno- rentowe.

W latach 2005-2006 ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności skorzystało w 2005 r. 34 rodziny, a w 2006 r. 56 rodzin, w każdej rodzinie jest co najmniej jedna osoba niepełnosprawna. Wypłacano dla nich zasiłki stałe, celowe, opłacano składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

Problem niepełnosprawności jest ważnym problemem społecznym, wynika to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska, a także związane jest z niemożliwością pełnego funkcjonowania tych osób w życiu społecznym. Osoby te wymagają wsparcia innych osób w codziennym życiu, załatwianiu spraw urzędowych, kontaktach z instytucjami, rozmiar potrzeby tego typu opieki zależy od stopnia i rodzaju niepełnosprawności.

Na terenie gminy Świnna problem ten istnieje, osoby niepełnosprawne otoczone są opieką swoich rodzin , a w przypadku braku osób zobowiązanych do opieki organizuje się dla nich pomoc sąsiedzka lub instytucjonalną. Coraz częściej zachodzi potrzeba w przypadku osób starszych, samotnych, które już nie radzą sobie z samodzielnym

zaspokajaniem codziennych potrzeb organizacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz poszukiwania dla nich miejsc w zakładach opiekuńczo- leczniczych lub domach pomocy społecznej.

4.ANALIZA SWOT

Metodą wykorzystywaną przy określaniu priorytetów rozwojowych jest stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa ta pochodzi od angielskich słów:

STRENGTHS	mocne strony
WEAKNESSES	słabe strony
OPPORTUNITIES	szanse w otoczeniu
THREATS	zagrożenia w otoczeniu.

Analiza SWOT jest częścią procesu planowania strategicznego , jest punktem wyjścia przy opracowywaniu celów strategicznych. Obejmuje ona określenie następujących czynników:

- 1/ siły- wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną
- 2/ słabości - wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną
- 3/ szanse- zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów
- 4/ zagrożenia- zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Analizy SWOT dokonano określając wskazane powyżej czynniki w odniesieniu do kwestii wskazanych w podrozdziale 3 jako problemy społeczne występujące na terenie gminy Świnna.

PROBLEM BEZROBOCIA

MOCNE STRONY

- możliwość uzyskania pomocy i porad dotyczących poszukiwania pracy u pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- promowanie kształcenia się jako czynnika zapobiegającego bezrobociu .

SŁABE STRONY

- niechęć osób bezrobotnych do podjęcia proponowanych ofert pracy
- niski poziom wykształcenia i kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych
- postępujący z czasem zanik motywacji do poszukiwania pracy.

SZANSE

- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Żywcu
- współpraca z agencjami zatrudnienia w przekazywaniu ofert pracy.

ZAGROŻENIA

- brak odpowiednich ofert pracy
- niskie stawki płacowe
- mały dostęp do doradców zawodowych
- brak na terenie gminy organizacji czy też instytucji zajmującej się typowo pomocą osobom bezrobotnym.

PROBLEM UBÓSTWA

MOCNE STRONY

- duży zakres pomocy osobom i rodzinom ubogim oferowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- zabezpieczenie środków finansowych na realizację w/w zadań

SŁABE STRONY

- dziedziczenie ubóstwa w rodzinach
- zbyt duża akceptacja u osób ubogich sytuacji życiowej, brak motywacji do podnoszenia poziomu swojego życia

SZANSE

- współpraca z organizacjami pozarządowymi, kościołem na rzecz walki z ubóstwem

- spadek poziomu bezrobocia , podjęcie zatrudnienia wpływa na podniesienie standardu życia i zmniejszenie ubóstwa.

ZAGROŻENIA

- brak mieszkań socjalnych dla osób zagrożonych utratą własnego lokalu , np. ze względu na jego zły stan i brak środków na gruntowny remont .

PROBLEM UZALEŻNIEŃ

MOCNE STRONY

- duży zakres oferowanego poradnictwa dla osób uzależnionych i ich rodzin zarówno na terenie gminy jak i powiatu
- zabezpieczenie środków finansowych na pomoc osobom uzależnionym
- prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących uzależnień

SŁABE STRONY

- zbyt mała współpraca rodzin i środowiska osób uzależnionych przy pracy z osobą uzależnioną
- mała motywacja osób uzależnionych do podjęcia leczenia i terapii

SZANSE

- współpraca z organizacjami pozarządowymi na rzecz walki z uzależnieniami, wzrost oferty w tym zakresie
- wzrost świadomości społecznej dotyczącej traktowania uzależnienia jako problemu społecznego.

ZAGROŻENIA

- mała ilość miejsc w ośrodkach odwykowych
- zbyt długo ciągnące się procedury kierowania na leczenia przymusowe
- brak grup wsparcia dla osób wychodzących z uzależnienia i ich rodzin w środowisku lokalnym.

KWESTIA DZIECI I MŁODZIEŻY

MOCNE STRONY

- współpraca instytucji zajmujących się dziećmi i młodzieżą
- zabezpieczenie środków finansowych na pomoc dzieciom ,np. na dożywianie, wyjazdy letnie
- wspieranie przez władze samorządowe inicjatyw podejmowanych na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży

- podejmowanie działań na rzecz organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.

SŁABE STRONY

- mała ilość organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zajmujących się pomocą skierowaną do dzieci i młodzieży

SZANSE

- prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach
- aktywność pedagogów i dyrektorów szkół w poszerzaniu oferty edukacyjnej szkoły.

ZAGROŻENIA

- brak działań na rzecz przeciwdziałania rozpadowi rodzin
- wzrost zjawisk wpływających na nie spełnianie przez rodziny ich funkcji tj. uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, rozłąka powodowana wyjazdami do pracy zagranicznej.

PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

MOCNE STRONY

- przepływ informacji między instytucjami dotyczących pomocy osobom niepełnosprawnym
- organizacja dowozu osób niepełnosprawnych do miejsca nauki czy też rehabilitacji.

SŁABE STRONY

- izolacja społeczna osób niepełnosprawnych
- niewydolność rodzin w podejmowaniu opieki nad osobami niepełnosprawnymi
- brak działań samopomocowych wśród niepełnosprawnych

SZANSE

- organizowanie kampanii społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych
- wzrost liczby programów pomocowych skierowanych do osób niepełnosprawnych realizowanych przez powiat.

ZAGROŻENIA

- brak odpowiedniej ilości placówek zajmujących się opieką nad osobami niepełnosprawnymi, zbyt długi okres oczekiwania na skierowanie do takich miejsc
- zbyt mała aktywność przy korzystaniu ze środków i programów .

5. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych to instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmują swym działaniem mieszkańców z danego terenu, które realizują zadania z zakresu polityki społecznej. Są to jednostki zarówno samorządowe jak i pozarządowe.

Podstawową instytucją zajmującą się realizacją polityki społecznej na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ma on swoją siedzibę w Pewli Małej, zasięgiem działania obejmuje teren całej gminy. Zatrudnionych jest w nim 4 pracowników socjalnych, którzy realizują m.in. zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej ale też udzielają szerokiego zakresu pomocy zarówno jeśli chodzi o poradnictwo, pracę socjalną czy też biorą udział w diagnozowaniu sytuacji osób ubiegających się o pomoc finansową w Ośrodku. Pracownicy ci stale podnoszą swoje kwalifikacje podejmując doświadczenia czy też uczestnicząc w szkoleniach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia także pracownika ds. świadczeń rodzinnych, gdyż od 2004 r. realizuje się w nim zadania z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o zaliczce alimentacyjnej i postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych.

Na terenie gminy funkcjonuje 6 parafii kościoła rzymsko katolickiego. W każdej miejscowości działa klub sportowy oraz Ochotnicza Straż Pożarna, przy OSP Pewel Ślemieńska i Rychwałdek działają orkiestry strażackie.

W każdym sołectwie funkcjonuje koło gospodyń wiejskich, przy kole w Przyłękowie działa zespół regionalny. Poza tym na terenie gminy istnieją jeszcze dwa zespoły regionalne, jeden w Świnnej, a drugi przy szkole w Pewli Ślemieńskiej "Grodzisko".

Duży wkład w działania na rzecz kultury, sportu i turystyki ma Gminny Ośrodek Kultury mieszczący się w Świnnej. Organizuje on wiele imprez kulturalnych i sportowych dla wszystkich mieszkańców gminy.

Warto także wspomnieć o działalności Towarzystwa Aktywności Społecznej "Zwyczajni" Świnna, które realizuje różnorakie projekty skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych, propaguje on także ideę wolontariatu.

6.WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY

Przy diagnozowaniu sytuacji społecznej i problemów społecznych występujących na terenie gminy Świnna korzystano ze źródeł własnych informacji zgromadzonych w statystykach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także informacji pozyskanych w ramach współpracy z innymi instytucjami i badaniach ankietowych.

Za główne problemy społeczne uznano ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia- a wśród nich alkoholizm, poruszenie kwestii dzieci oraz niepełnosprawność. Polityka społeczna gminy powinna zmierzać do ich rozwiązywania, w swych celach powinna zawrzeć działania na rzecz :

- poprawy sytuacji materialnej , bytowej, zaspokojenia podstawowych potrzeb osób ubogich,
- promocji zatrudnienia i pomocy w uzyskaniu pracy przez osoby bezrobotne, a także zabezpieczenie im pomocy finansowej na czas wychodzenia z sytuacji bezrobocia
- wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży oraz rodzin, z których pochodzą, zapobiegania skutkom ubóstwa rodzin odczuwanym przez dzieci poprzez np. organizację dożywiania oraz wsparcie rodzin w realizacji funkcji wychowawczej
- walki z uzależnieniami, w tym uzależnieniem alkoholowym
- wpierania osób niepełnosprawnych, poprawy ich społecznego funkcjonowania , promocji ich zatrudnienia.

CZĘŚĆ III   ZAŁOŻENIA STRATEGII

Część III dokumentu zawiera program polityki społecznej do realizacji na terenie gminy przedstawiony w formie misji, celu głównego oraz celów szczegółowych. Opisuje także sposób monitorowania strategii.

1. MISJA

GMINA ŚWINNA JEST GMINĄ DZIAŁAJĄCĄ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA SWOICH MIESZKAŃCÓW, ZAPEWNIAJĄC IM WARUNKI DO ROZWOJU I WSPIERAJĄC PROCES ZASPOKAJANIA POTRZEB ŻYCIOWYCH ZWŁASZCZA PRZEZ GRUPY NAJSŁABSZE.

2. CELE STRATEGICZNE

Cele strategiczne sformułowane zostały w odniesieniu do konkretnych problemów społecznych.

1. PROBLEM:

Każda osoba powinna żyć w godnych warunkach, mając dostęp do środków i zasobów, które pozwolą jej zaspokoić własne potrzeby.

CEL STRATEGICZNY:

Zapobieganie pogłębianiu się zjawiska ubóstwa wśród mieszkańców gminy.

Cele szczegółowe:

- wspieranie rodzin w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb bytowych
- zabezpieczanie środków finansowych na pomoc osobom żyjącym w ubóstwie
- wspieranie osób i rodzin w pokonywaniu trudnej sytuacji i odzyskiwaniu zdolności do samodzielnego zaspokajania swoich potrzeb
- zabezpieczenie lokali socjalnych dla osób ubogich zagrożonych utratą własnego lokalu

Kierunki działania:

- kompleksowa pomoc osobom i rodzinom najuboższym w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej poprzez działania pracowników socjalnych, pomoc finansową i rzeczową
- mobilizacja osób do aktywnego działania na rzecz pokonywania trudnej sytuacji i usamodzielnienia
- zapobieganie patologiom społecznym prowadzącym do zubożenia poprzez programy profilaktyczne
- tworzenie lokali socjalnych.

Realizacja:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- władze samorządowe - Rada i Urząd Gminy Świnna

2. PROBLEM:

Każda osoba zdolna do pracy powinna mieć możliwość podejmowania zatrudnienia odpowiednio do swoich umiejętności, aby w ten sposób gromadzić środki na zaspokojenie swoich potrzeb i w przyszłości po wejściu w wiek poprodukcyjny mieć zapewnione świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego. Zapobieganie bezrobociu jest powiązane z zapobieganiem zubożeniu, bezdomności i zagrożeniu wykluczeniem społecznym.

CEL STRATEGICZNY:

Wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy przez promocję zatrudnienia i przedsiębiorczości.

Cele szczegółowe:

- promocja zatrudnienia, ułatwianie dostępu do ofert pracy i poradnictwa zawodowego
- pomoc finansowa dla osób i rodzin dotkniętych problemem bezrobocia
- wspieranie przedsiębiorczości prywatnej i inicjatyw na rzecz samozatrudnienia
- wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Kierunki działania:

- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz promocji zatrudnienia , w tym z Powiatowym Urzędem Pracy, agencjami zatrudnienia
- zabezpieczenie środków finansowych na pomoc osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem
- współpraca z organizacjami zajmującymi się szkoleniem osób bezrobotnych
- praca pracowników socjalnych socjalnych osobami bezrobotnymi, mobilizowanie ich do poszukiwania i podejmowania zatrudnienia.

Realizacja:

- Rada i Urząd Gminy Świnna
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

3. PROBLEM:

Problem uzależnienia, w tym alkoholowego jest ważnym problemem społecznym. Uzależnienie prowadzi do pogorszenia się sytuacji zdrowotnej i materialnej osoby uzależnionej. Negatywne skutki uzależnienia odczuwają także członkowie rodzin osób uzależnionych oraz ich najbliższe otoczenie. Prowadzi ono do wykluczenia społecznego osób i rodzin.

CEL STRATEGICZNY:

Wsparcie osób i rodzin na rzecz wychodzenia z uzależnienia i usuwanie negatywnych jego skutków oraz realizacja programów profilaktycznych.

Cele szczegółowe:

- zapobieganie powstawaniu problemu uzależnienia
- zmniejszanie skutków uzależnień na poziomie już istniejącym
- zwiększanie oferty wsparcia i terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Kierunki działań:

- wspieranie rodzin i osób uzależnionych w pokonywaniu problemu, poradnictwo i kierowanie do odpowiednich instytucji
- praca socjalna pracowników GOPS z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem alkoholowym, motywowanie ich do współpracy na rzecz poprawy sytuacji
- tworzenie grup wsparcia i wspieranie działań samopomocowych
- wsparcie finansowe osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, zwłaszcza w czasie podejmowania leczenia, a także organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin alkoholowych
- prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach.

Realizacja:

- Rada i Urząd Gminy Świnna
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- szkoły z terenu gminy Świnna.

4.PROBLEM :

Dzieci i młodzież wymagają szczególnego zainteresowania podmiotów odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej. Zapewnienie im odpowiednich warunków życia, rozwoju i edukacji powinno stanowić jeden z priorytetów działań podejmowanych w ramach polityki społecznej.

CEL STRATEGICZNY:

Wsparcie rodziny w realizacji funkcji, do jakich jako najmniejsza komórka społeczna została powołana, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zapewnienie dzieciom warunków do życia w poczuciu bezpieczeństwa i możliwości wszechstronnego rozwoju.

Cele szczegółowe:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do wszechstronnego rozwoju , zgodnie z ich potrzebami i przyjętymi normami
- wspieranie rodzin w realizacji funkcji wychowawczej poprzez szeroki zakres poradnictwa
- wsparcie finansowe rodzin, zwłaszcza zagrożonych ubóstwem i wielodzietnych.

Kierunki działania:

- praca socjalna z rodzinami niewydolnymi, działania pracowników socjalnych ale też kierowanie do odpowiednich instytucji świadczących pomoc w tym zakresie
- współpraca pedagogów i nauczycieli z GOPS oraz innymi instytucjami, podejmowanie współpracy z rodzicami
- poszerzanie oferty zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży
- realizacja programu dożywiania w szkołach
- wsparcie finansowe rodzin i dzieci zagrożonych ubóstwem, zabezpieczenie środków finansowych na ten cel.

Realizacja:

- Rada Gminy i Urząd Gminy Świnna
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminny Ośrodek Kultury
- szkoły z terenu gminy
- parafie.

5. PROBLEM:

Problem niepełnosprawności staje się coraz ważniejszym problemem społecznym. Osoby niepełnosprawne nie są w stanie samodzielnie zabezpieczyć sobie zaspokojenia potrzeb stąd konieczne jest wsparcie ze strony rodzin, środowiska lokalnego oraz instytucji i władz samorządowych.

CEL STRATEGICZNY:

Tworzenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin , aby umożliwić im jak najpełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym.

Cele szczegółowe:

- podejmowanie działań na rzecz ograniczania skutków niepełnosprawności
- wspieranie osób niepełnosprawnych w wypełnianiu ról społecznych , integracja ich za środowiskiem lokalnym
- wspieranie rodzin z osobami niepełnosprawnymi w wypełnianiu funkcji opiekuńczej
- promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych
- wsparcie finansowe osób i rodzin dotkniętych niepełnosprawnością.

Kierunki działania:

- praca socjalna prowadzona z osobami niepełnosprawnymi , m.in. pomoc w kontaktach z instytucjami
- organizowanie opieki i wsparcia dla osób niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania
- tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych , współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy
- organizowanie imprez integracyjnych , mających na celu integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym
- zabezpieczenie środków finansowych na pomoc osobom i rodzinom dotkniętym niepełnosprawnością
- nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Realizacja:

- Rada Gminy i Urząd Gminy Świnna
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Ośrodek Zdrowia.

3.MONITOROWANIE I WDRAŻANIE STRATEGII

Realizacja Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna podlegać monitoringowi i ewaluacji .Polega to systematycznej ocenie prowadzonych działań oraz w razie potrzeby modyfikacji zakładanych celów i kierunków podejmowanych dla ich realizacji działań.

Elementem monitoringu strategii będzie przede wszystkim zespół powołany do jej realizacji, w skład którego mogą wejść Sekretarz Gminy, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez Wójta. Zespół wdrażający strategię powinien się zbierać co najmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoje uwagi przekazuje Wójtowi i Radzie Gminy w celu wprowadzenia ewentualnych modyfikacji do strategii .

Zakłada się, że przy monitoringu i ewaluacji z realizacji poszczególnych celów strategii wykorzystane zostaną narzędzia badawcze wykorzystywane przy diagnozowaniu sytuacji społecznej gminy. Porównanie zgromadzonych w nich danych pozwoli na określenie aktualnego stopnia natężenia danego problemu i wpływ realizacji strategii na zachodzące zmiany. Ocena będzie dokonywana raz w roku, pierwszy termin kontroli ustala się na grudzień 2008 r.